

Toelichting Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)

Het CBS publiceert de factsheets gelijktijdig met de begroting. De factsheets per departement zijn op de website van het CBS gepubliceerd. Het betreft een nog verder te ontwikkelen set met indicatoren vanuit een zo veel mogelijk samenhangend economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk perspectief. Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie-Hammelburg c.s. (Kamerstukken II 2021–2022, 35 925, nr. 88) om bredewelvaartsindicatoren zichtbaar te maken op politieke verantwoordingsmomenten als analyse-instrumentarium.

- IenW staat een integrale aanpak voor, bijvoorbeeld zichtbaar in verschillende lange termijn strategieën die zijn gepubliceerd, zoals het Nationale Programma Circulaire Economie (2023-2030) of de Mobiliteitsvisie 2050. Hier wordt Rijksbreed aan gewerkt, en bevordert dus ook de samenwerking met de andere departementen. De factsheets zijn een instrument met als doel de SDG doelstellingen en brede welvaartsthema's beter te verankeren in beleid en uitvoering.
- In de factsheets van het CBS op het terrein van IenW worden gunstige trends gesignaleerd. Zo laten de indicatoren zien dat er verbeteringen te zien zijn in toegang tot infrastructuur, met een toename in emissiearm verkeer. Ook is te zien dat de emissies van fijnstof en verzurende stoffen zijn afgenomen. Let wel dat er zorgelijke trends zijn op de gebieden van water en geluid. Het ministerie is bezig om de scores op die terreinen te verbeteren.
- De beschreven effecten hebben betrekking op lange termijn beleid wat een complex proces is. De factsheets van het CBS is een stap op de goede weg, aanvullingen op het gebied van indicatoren en verdere verfijningen zijn ook nodig. IenW werkt nauw samen met het CBS en andere relevante betrokkenen om de factsheets verder door te ontwikkelen.
- IenW beleid, gericht op de leefomgeving in brede zin, heeft veel baat bij lange termijn beleid, waarbij dus niet alleen het hier en nu, maar ook de effecten voor toekomstige generaties (later) en ook over de grens (elders – zowel binnen als buiten Europa) in beschouwing worden genomen, de factsheets zijn een instrument dat ook de later en elders dimensie inzichtelijk maakt.

Hieronder wordt een inzichtelijke koppeling gemaakt tussen de beleidsterreinen van IenW ende SDG's per begrotingsartikel. Ook wordt aangegeven in welke dimensie IenW bijdraagt aan brede welvaart.

3.1 Artikel 11 Integraal Waterbeleid (hier en nu, later)

- IenW zet zich in om samen met anderen te zorgen voor de bescherming van Nederland tegen hoogwater, een verantwoord (mede-)gebruik en ruimtelijke ordening van de zee en sturen op een duurzaam en veilig gebruik van het water-bodemsysteem dat bestand is tegen wateroverlast en droogte en blijvend kan voorzien in de juiste hoeveelheid water, van de juiste kwaliteit, op de juiste plaats. Tevens richting en invulling geven aan klimaatadaptatie door de (internationale) klimaatopgave te vertalen naar uitvoerbaar en toekomstbestendig beleid als sturend fundament voor de inrichting van de fysieke leefomgeving en zo bij te dragen aan een veilig leefbaar en bereikbaar Nederland. (SDG 3, SDG 6, SDG 13, SDG 14, SDG 15 en SDG 17)

3.2 Artikel 13 Bodem en Ondergrond (hier en nu, later, elders)

- Een duurzaam en veilig beheer en gebruik van het water-bodemsysteem. Daaronder vallen vraagstukken op het gebied van bodemkwaliteit, drinkwatervoorziening, grondwater, bodemdaling, kabels en leidingen en bodemenergie. Deze worden aangepakt in relatie met maatschappelijke opgaven als energietransitie, klimaatadaptatie, winning van bouwgrondstoffen en vanuit de bredere samenhang met de structurerende keuzes van Water en Bodem Sturend in vertaling naar uitvoerbaar en toekomstbestendig beleid. Daarnaast is het beleid gericht op het tot stand brengen van een betrouwbare en betaalbare drink- en afvalwatervoorziening in Caribisch Nederland. (SDG 3, SDG 6, SDG 7, SDG 13, SDG 15)

3.3 Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid (hier en nu, later)

- We zetten in op het formuleren van meer integrale doelen die het publieke belang van bereikbaarheid van maatschappelijk-economisch vitale functies borgen in heel Nederland. (SDG 3 en SDG 10)
- Het zo benutten, versterken en verbinden van de krachten van de verschillende modaliteiten dat de bereikbaarheidsdoelen doeltreffend en doelmatig behaald worden: de juiste mobiliteit op de juiste plaats en tijd. Daarom zetten we nationaal meer in op het stimuleren en benutten van innovaties. (SDG 9)
- Het mobiliteitssysteem van de toekomst voldoet aan de publieke kaders voor bereikbaarheid, gezondheid, leefomgeving en veiligheid. (SDG 3, SDG 9, SDG 11, SDG16)
- We streven ernaar gebiedsgericht te werken, in nauwe samenwerking met de bestuurlijke partners, waarbij ook de gebruikers van het mobiliteitssysteem betrokken worden. Voor het goederenvervoer is dat een corridorgerichte benadering die aansluit op internationale netwerken. (SDG 9)

3.4 Artikel 15 Vrachtwagenheffing en Tijdelijke Tolheffing (hier en nu, later)

- Met de invoering van de vrachtwagenheffing gaan binnenlandse en buitenlandse vrachtwagens per gereden kilometer betalen voor het gebruik van de Nederlandse snelwegen. De netto-opbrengsten van de vrachtwagenheffing (zo'n 250 miljoen per jaar) zullen in overleg met de vervoerssector worden teruggesluisd naar de sector, door het geld in te zetten voor innovatie en verduurzaming van deze sector. (SDG 7, 8, 9, 11, 13)

3.5 Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor (hier en nu)

- Om ervoor te zorgen dat reizigers veilig, betrouwbaar en betaalbaar kunnen reizen van A naar B, en het spoor ook voor verladers van goederen een aantrekkelijke vervoersoptie te laten zijn, beheert en stuurt IenW op een betere benutting van de hoofdspoorweginfrastructuur. (SDG 9, SDG 11)
- IenW stelt decentrale overheden in staat het Openbaar Vervoer buiten de hoofdspoorweginfrastructuur hiertoe te ontwikkelen, te beheren en te benutten. (SDG 9, SDG 17)

3.6 Artikel 17 Luchtvaart (hier en nu, later)

- In de omgeving van luchthavens is het borgen van de kwaliteit van de leefomgeving belangrijk voor de gezondheid en leefkwaliteit van mensen en natuur. (SDG 3, SDG 11, SDG 15)
- Nederland heeft zich ingezet voor de totstandkoming van een mondiaal kwantitatief doel voor Sustainable Aviation Fuels (SAF). Het resultaat hiervan is de formulering van het mondiale doel van 5% CO₂-reductie door duurzame luchtvaartbrandstoffen in 2030. Dit doel zal worden bereikt door beprijzing en normering in de EU en op mondiaal niveau. (SDG 7, SDG 9, SDG 13)
- Kwaliteit van luchthavens en omgeving bepaalt mede de keuze voor een vestigingsplaats van internationale ondernemingen. Daarom is die kwaliteit belangrijk voor ons welzijn en onze welvaart. (SDG 8)
- IenW werkt aan een veilige en duurzame luchtvaart die Nederland goed verbindt met de rest van de wereld en waarbij de kwaliteit van de leefomgeving rond de luchthavens wordt gewaarborgd. (SDG 9, SDG 11)
- De luchtvaart staat wereldwijd voor de uitdaging om de toenemende uitstoot van broeikasgassen om te buigen in een afname om daarmee bij te dragen aan de klimaatdoelstelling van het Parijsakkoord. (SDG 13)
- Nederland draagt bij aan de Europese strategie voor kennis en innovatie, met doorlopende inzet op optimale vormgeving en benutting van EU-subsidies voor verduurzaming van de luchtvaart. (SDG 9, SDG 17)

3.7 Artikel 18 Scheepvaart en Havens (hier en nu, later)

- Vormgeving en formulering van beleid voor een betere instroom in het nautisch onderwijs en positionering in de arbeidsmarkt. (SDG 4, SDG 8)
- IenW zet zich in voor het realiseren van een robuust vaarwegennetwerk. (SDG 9)
- Een van beleidsprioriteiten van IenW is het behouden van krachtige (zee)havens. (SDG 9)
- IenW zet zich in voor het realiseren van een efficiënt, veilig en duurzaam goederenvervoersysteem, waarbinnen de internationale concurrentiekracht van de mainport en van de Nederlandse maritieme sector wordt versterkt. (SDG 9)
- Nederland heeft zich op basis van nationale en internationale afspraken gecommitteerd aan een klimaatneutrale zeevaart en binnenvaart in 2050. (SDG 7, SDG 13, SDG 17)

3.8 Artikel 19 Internationaal Beleid (elders)

- IenW werkt internationaal samen (dimensie elders) om de planetaire crises aan te pakken en zet daarom in om acties te realiseren op het gebied van klimaatweerbaarheid, circulaire economie en slimme en duurzame mobiliteit. (SDG 3, 6, 9, 12, 13, 14, 15 en 17)
- Voor IenW liggen er uitdagingen op het gebied van het verkleinen van de voetafdruk en de impact van Nederlands beleid op het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen in andere landen (SDG12, SDG 17). Het nieuwe nationale programma circulaire economie 2023-2030 is hierbij van belang.

3.9 Artikel 20 Lucht en Geluid (hier en nu, later)

- IenW bevordert een solide en gezonde leefomgeving door de luchtkwaliteit te verbeteren en door geluidhinder te voorkomen of te beperken. (SDG 3, SDG 11)
- Kabinet en medeoverheden werken aan maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en de gezondheidswinst te realiseren. Het betreft onder andere maatregelen gericht op emissiereductie in de sectoren wegverkeer en mobiele werktuigen, binnenvaart en havens, industrie, houtstook en landbouw. (SDG 9)
- De sanering langs gemeentelijke en provinciale wegen wordt uitgevoerd door gemeenten en provincies onder het regime van de Wet geluidhinder. De sanering langs de Rijksinfrastructuur wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat. (SDG 16)
- Het Schone Lucht Akkoord heeft als doel om in 2030 minimaal 50% gezondheidswinst te realiseren ten opzichte van 2016. Daarom werkt het kabinet samen met decentrale overheden aan maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. (SDG 11, SDG 17)

3.10 Artikel 21 Duurzaamheid (hier en nu, later, elders)

- IenW stelt geld beschikbaar voor het continueren van circulaire innovaties en de inzet gericht op circulair gedrag, en circulariteit in onderwijs en arbeidsmarkt, om zo de circulaire transitie verder te ondersteunen. (SDG 4, SDG 8)
- Het circulair ontwerp en de reparatiebaarheid van producten beïnvloeden de levensduur ervan. In 2030 moet circulair ontwerpen de gangbare praktijk zijn voor de industrie in Nederland. (SDG 9, SDG 12)
- 2024 is een belangrijk jaar voor het realiseren van de recyclingdoelstelling uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Deze richtlijn stelt dat per 2025 55% van het stedelijk afval gerecycled moet zijn. (SDG 11, SDG 12)
- Het doel van Nederland is een circulaire economie bereiken in 2050. In een circulaire economie wordt de waarde van grondstoffen, materialen en producten zo lang mogelijk behouden, waardoor er in 2050 bijna geen afval meer is. (SDG 12)
- Er wordt verkend hoe gestuurd kan worden op internationale grondstoffenketen en hoe dit verdere invulling kan krijgen binnen het klimaatbeleid. (SDG 13)

3.11 Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (hier en nu, later)

- Het realiseren van een schone, gezonde en veilige leefomgeving, die door de inwoners van Nederland ook als zodanig wordt ervaren. (SDG 3, SDG 11)
- IenW verkent de omgevingsveiligheidsaspecten van de energietransitie. (SDG 7, SDG 11)
- IenW werkt aan een gedegen implementatie van een sterker VTH-stelsel en zet zich hierdoor in voor de preventie van milieucriminaliteit. (SDG 16)

3.12 Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie (hier en nu)

- Het KNMI adviseert en waarschuwt de samenleving om risico's op het gebied van weer, klimaat en seismologie terug te dringen en schade en letsel te beperken. (SDG 3)

3.13 Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport (hier en nu, later)

- De Inspectie Leefomgeving en Transport werkt aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen. (SDG 9, SDG 11, SDG 16)

3.14 Artikel 25 Brede Doeluitkering (hier en nu, later)

- IenW draagt bij aan maatwerkoplossingen voor verkeers- en vervoersvraagstukken in de Vervoerregio Amsterdam en het samenwerkingsverband van gemeenten in de zuidelijke Randstad, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag. (SDG 11)

3.15 Artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen (hier en nu)

- Mobiliteitsfonds, Deltafonds (SDG 9)